

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

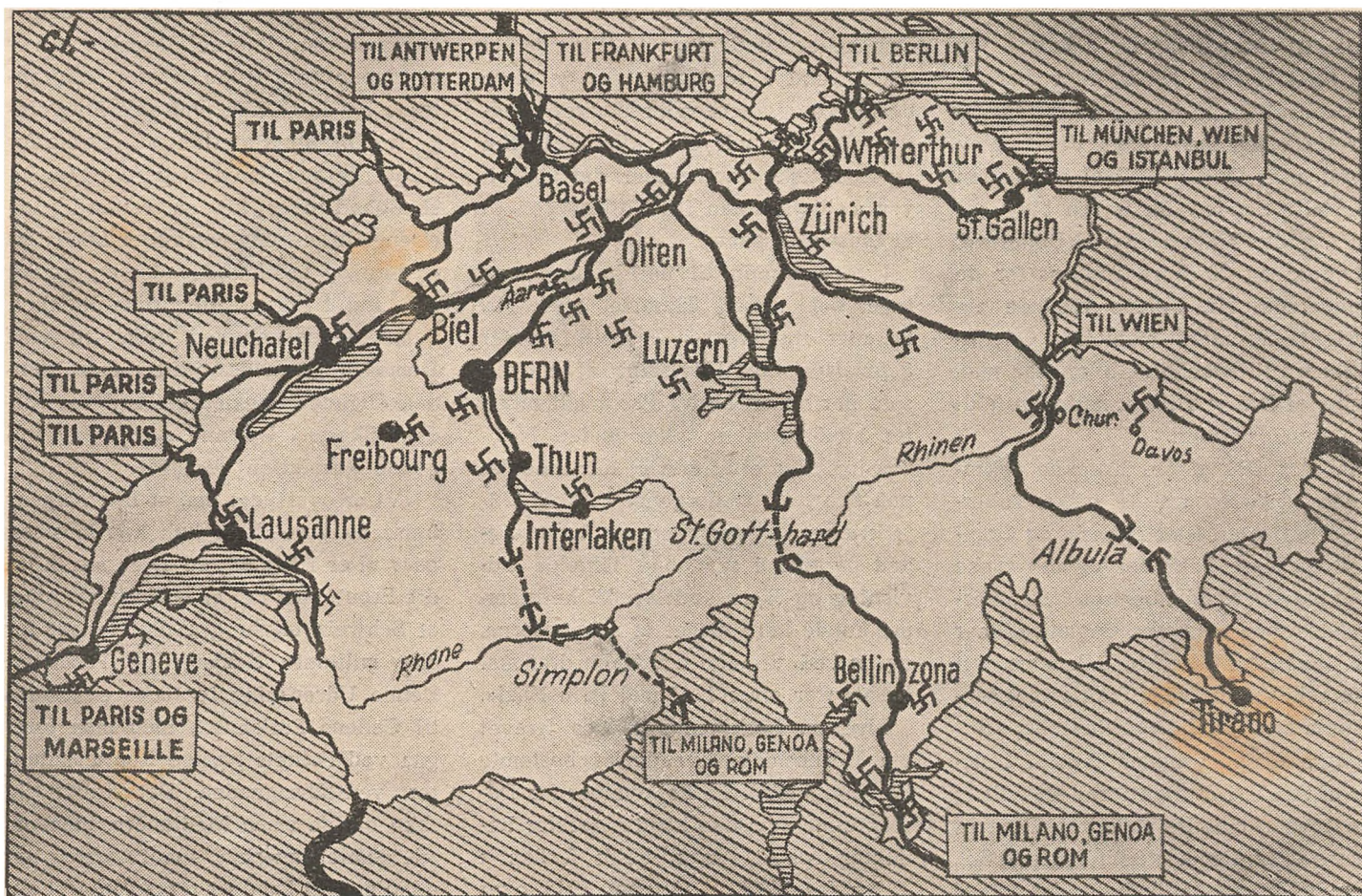
FRIT DANMARK

UDGIVET AF EN KREDS AF DANSKE

NUMMER 4

Fredag den 26. April 1946

5. AARGANG

Kort over Schweiz, der viser, hvorledes 5. Kolonne-Organisationerne bredte sig over hele Landet.

5. Kolonne i Schweiz

Af INGEBOG CLAUSEN

Ligesom hos os er Udrensningen i Schweiz det store Problem.

Et Blik paa ovenstaaende Kort giver et lille Begreb om, hvor udbredt 5. Kolonne var, og hvor svært det var for Regeringen at føre den schweiziske Skude sikkert gennem Krigens Døninger.

Det saakaldte brune Net spændte sine Traade ud over hele Landet, omfattende ikke mindre end 319 Organisationer, fordelt i ca. 70 Byer og Landsbyer.

Disse 5te Kolonneceller var parate

til at falde den schweiziske Armé i Ryggen i Tilfælde af en tysk Invasion. Det ligger i Sagens Natur, at Kampen mod Gæstelandet blev ført i Mørke og med alle til Raadighed staaende Midler.

Spion- og Sabotagecentralerne var camouflerede som fredelige Sammenlutninger, hvis Medlemmer aldrig tænkte paa andet end Film, Sprog, Sport, o. s. v., medens hvert Medlem i givet Fald i Virkeligheden havde sin bestemte Opgave, f. Eks. Overtagelse af Telefon, Telegraf, Post, Jernbanelkommandoposter, Radio og alle andre

offentlige Foranstaltninger og Nøglestillinger. Andre Spioncentraler var »Alemannische Arbeitsfront« (som stod under S.D.), »Reichdeutsche Verein«, »Reichd. Jugend«, »N.S. Arbeitsfront«, »N.S. Frauenschaft«, »B.D.M.«, »H.J.«, »N.S.D.A.P.« og mange andre.

Ifølge Bundesraadets Beretning var Gesandtskabet i Bern og de forskellige tyske Konsulater i høj Grad Centrere for den vidtomspændende Spionage. Saaledes bestod det diplomatiske Personale ved det tyske Gesandtskab i Bern i 1940 af ikke mindre end 400

Medlemmer, som dog ved Kapitulationen var svundet ind til 151. Ogsaa i Schweiz misbrugte netop Diplomatene de internationale Privilegier i en utrolig Grad, lod f. Eks. Kurérposten medtage uskyldigt udseende Læderkufferter camouflerede med engelske Firmamærker. I Virkeligheden indeholdt de Radiosenderanlæg. Et Eksempel paa en saakaldt »Schwarzsender« havde jeg paa nært Hold i Davos, hvor den tyske Konsul Georg Böhme i det kritiske Aar 1943 med faa Timers Varsel blev udvist efter Opdagelsen af en saadan hemmelig Sender. Da Sagen blev op-rullet, endte Tragedien med Dødsstraf, Selvmord og 20 Aars Tugthus for de implicerede. Hr. Böhme reddede sig iøvrigt til Danmark, vistnok til Odense og senere til Bornholm, hvor man maa haabe, at han ved Kapitulationen faldt i de rette Hænder.

En stor Del af 5te Kolonne rekruteredes desuden fra de tyske Tuberkulosepatienter, især i Tessin og Graubünden. Disse Patienter og det tyske diplomatiske Personale stod i nær Forbindelse med de tyske Organisationer S.D. (Sicherheitsdienst), S.S. (som vist ikke behøver nærmere Forklaring), saavel som med A.S.T. (Abwehrstelle)'s forskellige Grupper under O.K.W. Lederen af A.S.T. i Stuttgart var en tidlang den meget omtalte Admiral Canaris, senere efterfulgt af den berygtede S.S. Brigadeführer Schellenberg, der i 1944 blev Leder af hele S.D. Organisationen.

Ligesom vi her i Danmark baade før og under Krigen blev »orienterede« og præparerede ved Tilsendelsen af store og dyre Tidsskrifter, saaledes blev ogsaa Schweiz oversvømmet af Propagandamateriale, som imidlertid heller

ikke dør opfyldte den af Tyskerne planlagte Mission, thi det schweiziske Folk har vort Kontinents ældste Demokрати — de siger selv Verdens ældste — og de forstaar at bruge det.

Udrensningen gaar langsomt, mange mener for langsomt, men grundigt for sig. Adskillige Røster i Bladene hæver sig mod den tilsyneladende Træghed. Dog hellere undersøge 10 Tilfælde for mange end 1 for lidt, siger de mere besindige og anerkender Nødvendigheden af at faa udryddet alle nazistiske og fascistiske Bacillereder, der ved givne Lejlighed kan faa Hitlersygen til at blusse op paany.

I Modsætning til herhjemme (man tage det sidste Tilfælde med Hr. Schauer fra Wessel & Vett) kræver *Schweizerfolket* Udvisning af enhver, som har været aktivt Partimedlem eller Medlem af en eller anden Nazi-Organisation eller iøvrigt har arbejdet paa Schweiz' Undergang. Folkets Vilje kræver Retfærdighed, og Retfærdighed betyder i saadanne Tilfælde Udvisning og Hjemsendelse. Vi herhjemme kunde lære meget af Schweizerne, og de ved, at »ehe der Hahn drei mal kräht, war einer fünf mal kein Nazi«.

Ligesom herhjemme holdes Kravet om Udrensning levende af bestemte Personligheder. En Forkæmper for Demokratiet, som den kendte Baseler Redaktør Albert Adler, holdt f. Eks. i Tiden fra 1940 til August 1945 over 900 Foredrag. Arnestedet for Udrensningen er Neue Helvetische Gesellschaft, som bl. a. har rettet en Resolution til Bundesraadet. I en af sine Taler maerede Redaktør Adler til den rette Forstaaelse af Ordet »Menneskelighed«. »Mange Schweizere mødte Udrensnin-

gen med Parolen »Menneskelighed«. Ved disse Mennesker egentlig, hvor megen Aager der er drevet med dette Ord? Hævede de deres Røster til Forsvar for Menneskelighed, dengang Hollænderne, Polakkerne, Nordmændene og Danskerne blev overfaldet? Har de raabt om Menneskelighed, dengang Tusinder og atter Tusinder forsvandt i Koncentrationslejrenes Mørke? Hvor er Menneskeligheden overfor Emigranterne og de talløse politiske Flygtninge fra Diktaturstaterne«. ». . Hvemder i Dag optræder med Slagordet Menneskelighed over for en retfærdig og streng Udrensning, beskytter Landsforrædere og Landets Fjender og træder selv ind i disse Kategoriers Rækker. Sand Menneskelighed hører til vort Demokratis Grundsætninger. Sand Menneskelighed er kostbarere end alle Jordens Skatte.« I denne Aand blev følgende Resolution vedtaget:

»Vi er overtydet om, at Efterkrigens indre og ydre Farer kun kan mestres, naar vi er i Besiddelse af en stærk indre Front, men det er en Forudsætning, at Schweiz bliver grundigt rensed for alle militante Nazister og Fascister. Denne Udrensning tør ikke overlades til Gadens Parlament, men maa foregaa ved Folkets lovlige Repræsentanter, ved Øvrigheden. Det drejer sig ikke om de smaa Medløbere, men om »de gamle Kæmper«, som i Aarevis har udhulet vort Land og repræsenteret antidemokratiske Tendenser. . . Grundig Udrensning har intet at gøre med personlig Hævnlyst, men vi ønsker i Fremtiden en ren og sund Atmosfære. I vort Lands Interesse og for vor Fremtid opfordrer vi herved de lovlige Myndig-

(fortsættes nederst næste Side)

FRIT DANMARK

Udgivet af en Kreds af Danske

REDAKTION:

Elias Bredsdorff og Kate Fleron
(sidstnævnte ansvarlig overf. Presseloven)

Forretningsfører: LRS. Niels Andersen,
Sekretær: Ingeniør Jørgen Poulsen

Redaktion og Ekspedition:
Nørrevoldgade 11, København K.
Tlf. Central 15.745, Postgiro Nr. 4084

Trykt i Det Hoffensbergske Etablissement, Kbhvn.

HOVEDLEDELSE:

C. A. Bodelsen,
Professor, Dr. phil.
Chr. Christiansen,
Fagl.form., M. F. Aarhus

Per Federspiel,
Minister

Kate Fleron,
Redaktør

Mogens Fog,
Professor, M. F.

Niels Foged,
Lektor, Odense

Børge Houmann,
Redaktør, M. F.

Ingeborg Højlt,
Vordingborg

K. V. Jensen,
Tandlæge, Tønder

Meldgaard Kristensen,
Overportør

Teit Kærn,
Reservekirurg, Dr. med.

Halldan Lefèvre,
Reservelæge, Dr. med.

Geljus Lund,
Rigsdagsstenograf

Aksel Milthers,
Docent

Ragnhild Morville,
Viborg

J. Christmas Møller,
Cand. jur., M. F.

H. C. Nielsen,
Tømmerhandler, Odense

Chr. Ostenfeld,
Civilingeniør, Dr. techn.

Waldemar Sørensen,
Fuldmægtig, Horsens

Ejnar Thorsen,
Civilingeniør

Sven Tobiesen,
Papirhandler, Esbjerg

»Frit Danmark« udkommer ugentlig og koster 3,30 Kr. Kvartalet. Abonnement kan tegnes gennem Postvæsenet og de lokale Frit Danmark-Grupper eller direkte gennem Ekspeditionen, hvorefter Postopkrævning bliver udsendt. Løssalgpris: 30 Øre

G R Ø N L A N D

Af EIGIL KNUTH

Ved Danmarks Befrielse for nu et Aar siden fik vi Grønland tilbage, men vi fik samtidig med mere: Grønlands Problemer. I deres Mangfoldighed og Art var de for Størstedelens Vedkommende ikke nye og kom heller ikke som nogen Overraskelse for Grønlands Styrelse, men der laa en ny Tone i dem, som faldt Styrelsen for Bystet, og som den straks vægrede sig ved at anerkende. Baggrunden herfor er baade udviklet og dyb, og kun det forklarer den i det store Publikums Øjne ellers temmelig meningsløse Skarphed, der har præget Grønlands-Debatterne paa Rigsdagen, i Pressen og indenfor grønlandsinteresserede Kredse.

Styrelsen ventede, at de gamle Problemer vilde melde sig igen, og den var forberedt paa at genoptage dem. Den havde naturligvis forstaaet, at meget nyt var opstaaet paa Grønland som Følge af de amerikanske Troppers Tilstedeværelse og de Ændringer i Administration og Besejling, som Afbrydelsen af Forbindelsen med Danmark havde medført, — men alt dette er netop ikke, hvad her er betegnet som »de gamle Problemer«. Disse er i første Række Styrelsens Forhold til den grønlandske Befolkning, og her var det nok, man havde forregnet sig og troet, at alt var nogenlunde som forhen, og at man blot sindigt og sikkert skulde fortsætte den Linie, man havde fulgt med Held og Hæder i Aarhundreder.

5. Kolonne i Schweiz

(fortsat fra forrige Side)

heder til at tage fat — hurtigt og energisk Der er ingen Plads i vort Land for aktive Nazister og Fascister. Hurtig Udrensning er nødvendig. Vi vil ikke tolerere, at Verdens ældste Demokrati paa en Tid, hvor Demokratiet rundt omkring os blomstrer op, skal være en Rede for Fascister og fascistiske Tendenser ... Vi opfordrer herved den ansvarlige Øvrighed: Handl, handl retfærdigt, hurtigt og kraftigt. Folket staar besluttet bag jer.«

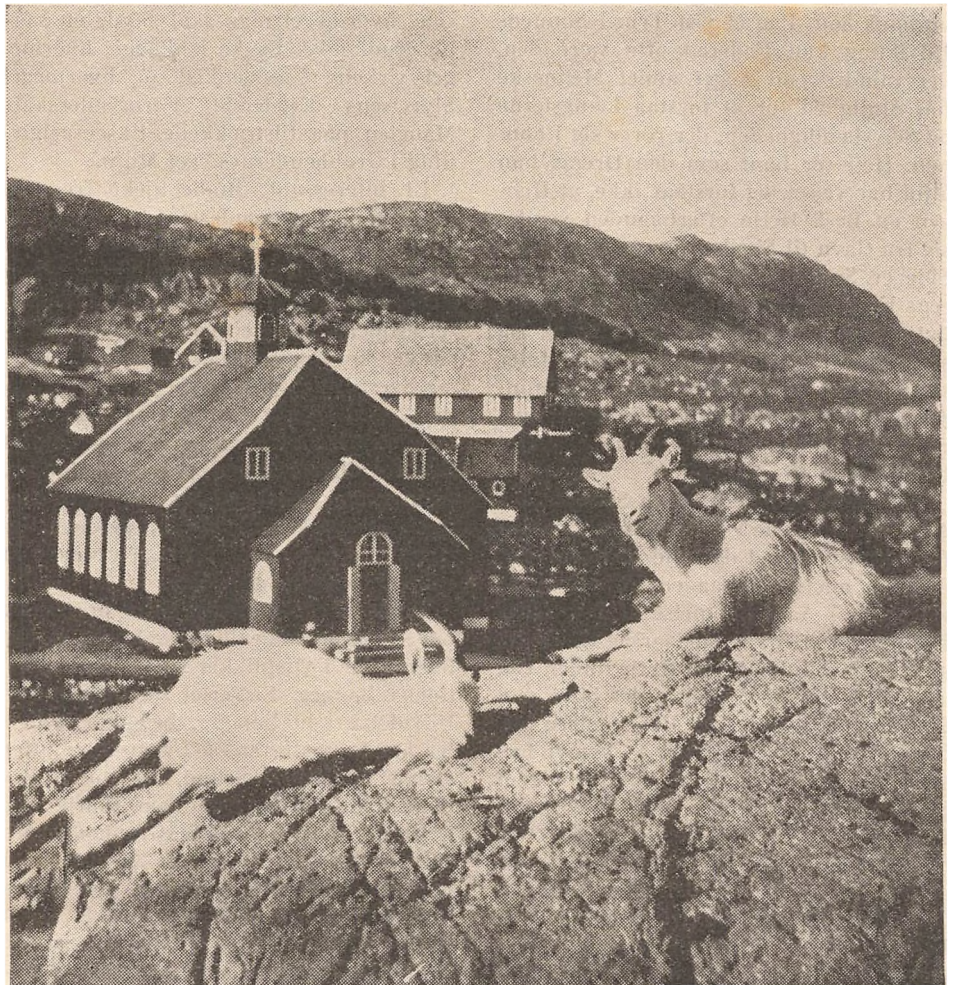
De schweiziske Bestræbelser paa at holde Schweiz i evig Neutralitet lykkedes. Gennem Røde Kors' Anstrengelser blev Livet og Friheden givet Tusinder af alle Folkeslag tilbage. Dette er Schweiz' Bidrag til Verdensfreden. Derfor takker vi Schweiz.

Ingeborg Clausen.

Paa Forhaand havde Styrelsen vel heller ikke Grund til at tro andet. Amerikanerne havde ikke blandet sig i Grønlands indre Anliggender, og den grønlandske Befolkning havde — bortset fra Angmagssalikerne — næsten ikke set noget til dem. Ændringer i Udviklingen fra den Kant skulde synes udelukket. Og de rent praktiske Foranstaltninger, der foretoges af Administrationen deroppe i Tilnytning til Handelen med Amerika — Centralisering af Landsfogedmyndigheden og Indkøbskontorerne, Oprettelsen af Transithavne — kunde heller ikke formodes at have haft større Indflydelse paa Grønlandernes Livstarv eller Livssyn i al Almindelighed. Hvad andet skulde saa forlede til at vente sig Overraskelser fra den Kant? Befolkningen, som et tohundredaarigt, nænsomt Styre indtil Krigen ikke havde formaaet at skabe nævneværdigt om, skulde den nu pludseligt have udviklet sig til Modenhed paa 5 Aar? Overfor Grønlanderne var Styrelsen blot fast besluttet paa i Traad med sine hævdevundne Traditioner at arbejde videre paa

langt Sigt, saa vidt muligt fortsætte der, hvor man i 1940 var blevet ufrivilligt afbrudt, og indhente det handicap, Afbrydelsen havde betydet.

Men saa var det, den nye Tone i de gamle grønlandske Problemer paa Trods af al Logik viste sig og ytrede sig som stærke Krav fra de intellektuelle Grønlanderes Side. Der var alligevel sket noget deroppe under Krigen, og det netop paa de Felter, hvor man herhjemme vilde have, at alt partout skulde være ligesom før. Den, der var paa Grønland sidste Sommer, maatte være blind, hvis han ikke straks mærkede en Gæringens Uro parret med Forventningen om, at nu vilde en ny Tid for Grønland og for Grønlanderne oprinde. Det var en Forventning sidestillet med den, vi følte for Danmarks Fremtid herhjemme, egentlig var den vel ogsaa et Produkt af den, født af Beundringen for Kampen, vi havde ført mod Tyskerne, og af Troen paa, at et nyt og stærkere Danmark allerede var en Kendsgerning, som man kom til at nyde godt af.

Taget i sin Helhed var den grønlandske Befolkning nok ikke undergaaet større Forandring end normalt, og saaledes set havde Styrelsen altsaa haft Ret. Men forskellige Faktorer i Adskillelisesaarene — stærkere Samfølelse og Interesse for fælles, offentlige Forhold, øget Velstand og Selvtillid, udvidet Kendskab til Verden derude, skabt af Krigsbegivenhederne og næret gennem Radio og Presse — havde vakt *saa mange* Grønlændere til *saa fremskredent* et Stadium af Vaagenhed, at de hidtidige spredte Røster, som ønskede bedre Udfoldelsesmuligheder, forenede sig i et samlet Raab. Styrelsen saavel som Udenforstaaende vilde have let ved at forklejne det, der var sket, benægte Nyheden deri og kalde det Indbildning, for hvad er det andet end Indbildning, — en Følelssag? Grønlænderne vilde have svært ved at definere det, forsvare det overfor Angreb, — men alligevel var det der, en gryende Fællesfølelse, en spød Spire til et fremtidigt selvbevidst Grønlandssamfund.

Følelsen af Nødvendigheden bag Grønlændernes Krav var en Realitet, der maatte regnes med, hvadenten man saa vilde forklare dens Opstaaen paa den ene eller den anden Maade. Det nyttede ikke at ville benægte, hvad for dem var en given Sag. I Forholdet mellem Styrelsen og Grønlænderne, som det afslørede sig efter Genforeningen, var der Ting, som mindede om Forholdet mellem en Fader og hans Søn. Paa et vist Trin i Sønnens Udvikling kan Faderen ofte være den, der mindre end noget andet Menneske har Mulighed for at forstaa Længslerne og Selvstændigheden, der rører sig i Sønnen. Han ser ham som den Dreng, han altid har været, og forstaaer ikke, at Hensyn og Beskyttelse efterhaanden vender sig fra Gavn til Skade. Og paa den anden Side er Sønnen saa indlevet med Faderens Formynderskab, at han har vanskeligt ved at forklare baade andre og sig selv, hvorfor han Gang paa Gang føler sig hæmmet og forstemt. Ikke destomindre er hans Modenhed en Kendsgerning, netop det Maal, som Faderen har villet hjælpe ham til at naa.

Bag Grønlændernes vakte Selvfølelse i Adskillelisesaarene og den Angst, de fik for at miste, hvad de følte at have vundet, laa maaske ogsaa en Fornemmelse af, at de 5 Aars Lempelse af Styrelsens Formynderskab var Medaarsag til Sindenes Grøde. Skulde de nu flytte under Tag med Faderen igen, maatte det blive paa andre Betingelser. Og Erkendelsen af, hvad de 5 Aars Lempelser i Formynderskab havde formaaet at udrette for et Faatals Vedkommende, blev for dem et Bevis for, at der maatte kunne udrettes meget mere, naar Lempelsen vedvarede og øgedes. Derfor var det selve Formynderskabets Princip, de dybest set drog til Felts imod, og Fader Styrelse følte det meget vel, og strittede imod, fordi han

straks troede at se Grundvolden for hele sin tohundredeaarige Stræben truet, selv om det, der krævedes fuldbyrdet, netop var, hvad han tidlig og silde havde proklameret som sit Maal.

Det er nok Opfattelsen blandt de tænkende Grønlændere, at Styrelsen i udstrakt og dybtgaaende Grad ved sit Formynderskab paa alle Omraader ikke blot har kvalt det spirende grønlandske Initiativ, men ligefrem paa Forhaand umuliggjort, at Spirer kunde finde Grosted og Sollys. At der pillede Prøver ud af den menneskelige Flora deroppe, som udklækkedes omhyggeligt i de danske Drivhuse for at sendes tilbage igen som Potteplanter i Styrelsens Administrationsvinduer, var ikke tilfredsstillende. Det var en kunstig Idræt, der hverken gav Potteplanterne Livskraft eller berørte den øvrige grønlandske Befolkning, som levede videre i sin egen fjerne Verden uden Mulighed for at faa Kontakt med det, der er Indholdet og Drivfjederen i vor.

Styrelsen paa sin Side havde gennem talrige Erfaringer skellige Grunde til at antage, at der var andre Faktorer end dens Formynderskab, der gjorde sig gældende, naar det skortede Grønlænderne paa Initiativ. I mange Tilfælde, hvor den mente, at der maatte være frit Spillerum, lod Grønlænderne gladeligt alle Muligheder ligge og levede deres sorgløse Liv videre. Svært er det baade for de implicerede Parter og for Udenforstaaende at sige, hvormeget man skal skyde en særlig grønlandsk Psyke i Skoene, hvormeget virkelig Umodenhed, og hvormeget Styrelsens kvælende Formynderskab, Manglen paa tilstrækkelig Eksempelgivning i Grønlændernes eget Miljø.

Et interessant Studieobjekt frembød den Skare Grønlændere, som indefrøs i Danmark under Besættelsen og derved fik Lejlighed til at akklimatisere sig i en Grad, man ellers sjældent ser det. Besættelsestidens Ophævelse af alle Skel i Samfundet kom ogsaa dem til Del; de følte sig ligestillede og solidariske med os andre, og det viste sig ved Befrielsen, at ikke saa faa af dem havde taget aktivt Del i Frihedskampen paa alle Maader, endog som Sabotører og Vaabenmodtagere. Et Par klarede sig fint gennem Gestapos Forhør uden paa nogen Maade at røbe, de var Grønlændere.

Nogle af de aktuelle Krav drejer sig om større Adgang til Udøvelse af de Erhverv, der i Øjeblikket staar som Fremtidens Bærere, Fiskeriet og Faareavlens Udvidet Produktion paa begge disse Felter baade medfører og forudsætter atter større Boplads-Samfund, og større Boplads-Samfund vil saa igen skaffe nye Erhverv, der kan lokke Grønlændernes slumrende Initiativ frem og give dem Lyst til at bane sig Leveveje. Der findes for Tiden i Grønland stort set kun een Butik, bortset fra Bagerier hist og her Tænk, hvad det vil bringe af Liv og Mu-

ligheder, blot naar denne Butik spaltes ud i Specialforretninger, der hver kalder paa sin Mand og paa hans Interesser og Foretagsomhed, forudsat han faar sin Frihed til at rekvirere Varer i Danmark og ikke blot bliver Styrelsens Butiksvend. Eksemplet viser saaledes netop, at det bliver Monopolhandelen og Formynderskabet, selve Styrets Grundvold, der anfægtes.

Naar Byen vokser, vil Skoleundervisningen faa mere Mening, end den har i Øjeblikket, hvor en grønlandsk, begavet og dygtig Efterskoleelev ofte gør en tragikomisk Figur, fordi hans Kundskaber kun er ham til ringe Nytte. Naar Byen vokser, vil Radioen faa Kræfter at virke med, som den atter kan bruge til Gavn i det almindelige Oplysningsarbejdes Tjeneste, og saadan vil alting accumulere sig op paa en naturlig Maade. Der kunde øjnes en Fare ved at basere Bysamfundene paa en saa variabel Faktor som Fiskebestanden, men hvorfor skulde Grønland med rigere Fiskemuligheder end mange andre Lande danne en Undtagelse fra den almindelige Udvikling i Verden, hvor Bysamfundene er Normen? Netop gennem de større Bysamfund vil Grønlænderne naa til Uafhængighed af Fiskebestandens Luner, idet de først ved større Fartøjer og Andelsforetagender bliver i Stand til at søge Fangsten der, hvor den er, om ogsaa det er langt borte.

Alt ialt er Bysamfundenes Opstaaen og Lempelsen af Styrelsens Formynderskab nøje sammenhængende, det første bliver Konsekvensen af det sidste, derunder ogsaa Lempelsen i Monopolhandelen, og Bysamfundene staar som den eneste Løsning af de grønlandske Forhold, der giver Grønlænderne Mulighed for en naturlig Udvikling, som kan bringe dem paa Højde med andre Folkeslag. Giver Styrelsen efter i de Krav, som den grønlandske Landsraadsdelegation for Øjeblikket fremsætter paa Rigsdagen, især Kravene om Tilladelse til det personlige Initiativs Udfoldelse paa Grønland baade for Grønlændere og Danske, saa vil Udviklingen uvægerligt i Løbet af en Aarrække føre mod Bysamfundene, og dermed vil Styrelsen paa afgørende Vis have skiftet Struktur.

Men ikke blot formynderskabsmæssigt set slaar Styrelsen Grunden væk under sine egne Fødder, naar den giver efter; den gør det ogsaa økonomisk og administrativt. I Øjeblikket hviler saa at sige Grønlands Regnskab i sig selv, idet alle Udgifter til Grønlændernes Gavn balancerer med Ivigtut-Kryolithminens Afgifter. Det har været et Princip hos Styrelsen, at Grønland saaledes skulde kunne betale sig, ogsaa for Grønlændernes egen Skyld. Man har hidtil været sit eget Vareforsyningsdirektorat, som nøje har vidst, hvor langt man med hver enkelt Budgettets Ramme. Skal der nu lempes

EN HUMORIST

paa Monopolhandelen og tillades fri Udfoldelse af det ene eller det andet Privatinitiativ, sættes et System af Snebolde i Gang, som ruller sig større og større, uden at der er Mulighed for at bremse, og i deres Fart vil der være Fare for, at Styrelsens Plankeværker og Pakhuse rives omkuld. Og selv om man indskrænker sig til at imødekomme et Minimum af de Forbedringer, Fiskeriet, Faareavl, Skolevæsenet, Radiofonien og den nye Vejrtjeneste fordrer, har man allerede mangefold sprængt det gamle Budgets Rammer og indledt en helt ny Æra i den grønlandske Koloniserings Historie.

Man forstaar, at saa helt enkelt, som mange af Aviserne har fremstillet Sagen, er den ikke. Ogsaa her er den altfor ensidigt behandlet, og mange af Problemerne er overdrevet, ja, sat paa Spidsen. Styrelsen maa overveje og overveje nøje, inden den kan vove et Spring, der for den tager sig ud som Springet helt ud i det Uvisse. I sin Tøven har den sikkert ogsaa Grønlandernes Tarv og Trivsel for Øje, for hvordan vil det gaa det store Flertal endnu ganske ubefæstede Sjæle, som sidder rundt omkring paa de afsides liggende Boplads og Udsteder? Bør man ikke stadig sikre deres Tilværelse med sin beskyttende Haand, saa de ikke pludselig føler sig ladt i Stikken? Og hvor ligger saa den Vej, som paa den ene Side fjerner Hemskeen for fri Udfoldelse, der rider adskillige af de vaagnende Grønlandere som en Mare, og paa den anden Side ikke fører til Kaos?

Det er en vanskelig Vej at skulle finde, og man forstaar, at Styrelsen maa have Ro, medens den søger den. Ved hvert Detailspørgsmaal, som afgøres paa Christiansborg i denne Tid, sættes der et Spadestik, som tegner Vejens Kanter op. Vi kender endnu ikke de enkelte Afgørelser, der bliver truffet, og kan saaledes slet ikke sige hvor dristigt og fremsynet, eller hvor uforstandigt, der bliver disponeret. Men vi haaber inden længe at kunne skimte Vejens Bane og se den som en bred Færdselsaare ind i Grønlands Fremtid, som Grønlandere og Danske kan befære i gensidigt frugtbringende Fællesskab.

Eigil Knuth.

Husk at forny Deres Abonnement!

Ved sidste Kvartalskifte mistede vi paa Grund af Postvæsenets Svigten mange af vore Abonnenter. Det maa ikke ske igen! Undlad ikke selv at forny Deres Abonnement, hvis De ikke har faaet Opkrævning fra Postvæsenet.

Scherfig: Idealister.

(Gyldendal) Pris Kr. 7,75.

Hvem er våre humorister nu om dage? 2 av de betydeligste er i hvert fald Hans Scherfig og Knuth Becker, ihvorvel den siste endnu ikke er gået op for almenheden som humorist, men stadig ses under en sur-öjet synsvinkel som indædt og humorforladt »social« forfatter, hvad det av forlaget lancerede portræt ogsaa understreger. Men derom en anden gang meget mere.

Scherfigs nye værk: Idealister er underholdende læsning. Der findes i bogen sider av udmærket fin humor. Stiltfærdig iagttagelse og lun gengivelse præger forfatteren og glæder læseren, men et skår i nydelsen er det ganske vist at man sidder med en dårlig samvittighed under læsningen. Man har på fornemmelsen at bogen er et »opgør med tiden og samfundet« uden at man egentlig kan se, hvor opgøret ligger. Da forfatteren er en klog og tiltalende mand vilde man gerne følge ham, men må overfor sig selv skamfuldt indrømme at man i bogen ser noget mere end et opgør med dit eller dat, nemlig nogle meget pudsige typer, skildret av en sand humorist.

Blodrig er Scherfig ikke, og hvorfor

skulde han være det, når han er god som han er. I humorens hus er mange rum, og i et av dem bor Scherfig med megen hæder. Men for at omskrive talentet kan man altså sige at blodrig er han ikke, men snarere lidt anæmisk spids. Den skikkelsesdannende kraft er ikke stor, skønt der i grunden er mange gode figurer, men når de går ud av bogens lyskegle er de borte. God er derimod forfatterens evne til at tale efter sine personer, store numre er saaledes Sexual-Kosmologen, dr. Rieges samtale med den skeptiske professor og fru Drusses fraseologi er ogsaa en nydelse. Som meget andet i bogen.

Om kompositionen skal ikke tales for meget. Som andre av Scherfigs bøger er den i det ydre formet som en kriminalroman, men det må siges at læseren er temmelig ligeglad med gådens opklaring, hvad forfatteren formodentlig ogsaa har været.

Scherfig hører til den noble gennemreflekterede familie Rung—Buchholtz, men har dog sit eget lidt forgræmmede ansigt. Måske en lille kende mindre elskværdigt end de 2 nævnte, og måske lidt mere sårbart og såret.

Sven Clausen.

En Helgeninde.

I visse tyske Nazikredse

kanoniseres Irma Greese.

Hun faldt paa Himmlers Æresmark

og gøres nu til en Jeanne d'Arc.

Ja, Helgeninden Irma Greese

er mere end en Hypotese.

Til hende staar man dybt i Gæld

og rejser hende et Kapel.

Om et Par Aar vallarter Snese

af Tyskere til Irma Greese.

Og der blir Fryd i Helved, hvor

den lille Irma-Pige bor.

Spitfire.

Landbruget under Debat

En uhildet Bedømmelse af Landbrugsgets Situation er ingen let Sag. Vi slipper ikke for Ensidighed og uvenlige Ord, naar Priserne paa Levnedsmidler debatteres. Alle er jo Part i Sagen, Producenter eller Forbrugere, og fra begge Sider har man bitre Erfaringer at tænke paa. Forbrugerne har deres onde Tid nærmest inde paa Livet, og skal man endelig skiftes til at have det slet, maatte det nu blive deres Tur at flytte væk fra den daarligste Bordende. Men paa den anden Side har vor Generation af Landmænd prøvet, hvad Landbrugskrise er, og ønsker ikke de Tider tilbage, hvis man overhovedet kan undgaa dem.

Nu taarner Vanskelighederne sig op for Landmændene, fordi Eksportpriserne skal ned, og Landbruget bebuder, at en væsentlig Indskrænkning af Produktionen kan blive Følgen, hvis der ikke paa en eller anden Maade opnaas bedre Balance. I Byerne er man vant til ikke at skænke de slemme Spaadomme Tiltro. De har før vist sig ikke at slaa til. Tværtimod saa man jo, hvordan Landbruget søgte at imødegaa det store Prisfald i Begyndelsen af 1930'erne med en Forøgelse af Produktionen, saa vidt som man overhovedet kunde faa den afsat. Landbruget faar derfor Formaninger om Nøjsomhed og den Belæring fra Udenforstaaende og Usagkyndige, som maa og skal irritere.

Men bag alt dette findes ogsaa udenfor Landbruget en Vilje til Forstaaelse af Problemernes Alvor. Fra alle Sider var man klar over, hvor meget det betød at komme igennem Krigens sidste Fase med vor Husdyrbestand i Behold. Og ogsaa nu er der en udbredt Erkendelse af, at Jorden og Besætningernes Udnyttelse til størst mulig Produktion angaar Landet som Helhed. Vi skal jo have noget at bytte med for at faa andre Varer til Landet.

Der er faktisk Tendens til Indskrænkning, og det er aabenbart, at Situationen nu ser anderledes ud end i Aarene efter 1930. Dengang satte Landbruget Produktionen op, selv om man fik en mindre Fortjeneste i Forhold til Indsatsen, fordi man dog derved kunde bidrage til at opretholde den samlede Indtægt og faa dækket de faste Omkostninger og Familiens Behov. Nu er Arbejdslønnen højere og Arbejdsudgifterne udgør en betydelig større Del i Forhold til de faste Om-

kostninger. Landmanden, der har fremmed Arbejdskraft, naar derfor hurtigt til det Produktionsomfang, hvor en Forøgelse ikke hjælper ham til at faa de faste Omkostninger dækket. Eller omvendt, der kan nu undertiden spares mere i Arbejdsløn, end der tabes i Indtægt ved at have en mindre Besætning.

I det mindre Landbrug er der ikke den samme Fare for Nedgang i Produktionen. Husmanden og den mindre Gaardmand, der i det væsentlige virker med sin egen og sin Families Arbejdskraft, maa have Arbejdet udnyttet ved stor Produktion. For denne Del af Landbefolkningen, og det vil sige for den største Del, betyder Prisnedgangen uundgaaeligt en Forminskelse i den Arbejdsindtægt, man skal leve af.

En retfærdig Bedømmelse af Landbrugsproduktionens og Landbefolkningens Vilkaar maa føre til Anerkendelse af to Ting. I Forholdet mellem Indtægter og Omkostninger kan man komme under en Grænse, der kan bringe Produktionens Størrelse i Fare og give yderligere Nedgang, som Landet ikke er tjent med, og en Hovedpart af Landbefolkningen lever af Arbejdsindtægt, og den kan ligesom i 1930'erne synke betydeligt under almindelig Arbejdsløn og dermed under den Grænse, som ligeelig Hensyntagen til alle Befolkningsklasser gør rimelig.

Landbruget havde gode Kaar under Krigen og maa bære sin større Part af Byrderne nu, men der skal være Rimelighed i al Ting, og derfor stiller vi vore Forventninger til en saglig Drøftelse, der kan give klar og redelig Oplysning og Vejledning for dem, der mener det oprigtigt med at ville det Heles Vel.

Elias Bredsdorff til London

Den første Maj forlader den ene af Frit Danmarks Redaktører, cand. mag. Elias Bredsdorff Bladet for at tiltræde Posten som Lektor i Dansk ved Londons Universitet.

Bredsdorffs Betydning for F.D. har været saa stor, at man tør fastslaa, at ingen anden Enkeltpersons Indsats har betydet mere for Arbejdet end hans.

Kort efter Bredsdorff i 42 begyndte at arbejde illegalt, kom han til at bestaa af en Række forskellige Personer: Sander, Smith o. fl. a., der alle havde Hovedkvarter i Aarhus, men hvis Virke satte sig Spor videnom i Jylland. Ved

sine korte intense Besøg i store og smaa jyske Byer lykkedes det Sander og Smith, og hvad han nu hed, at faa fasttømret det illegale Frit Danmark — Bredsdorffs Organisationstalent og Evne til at omgaaes og aktivisere Mennesker var — og er — uforlignelig.

Sander var velkendt af Gestapo i Aarhus — der var ikke ret meget, de ikke vidste om ham, indtil de mindste Detailler kunde de beskrive hans Udseende og Paaklædning, hans Maade at gaa paa og hilse paa — men hvad nyttede det, naar de alligevel ikke kunde fange ham!

Oktober 44 forlod Sander Aarhus for efter Fogs Arrestation at overtage Redaktionen af F.D.s Nyhedstjeneste og støtte Hovedledelsen i Redaktionen af Maanedtsbladet.

En væsentlig Del af sine Kræfter anvendte han paa i de sidste Maaneder før Kapitulationen at tilrettelægge det legale Blad Frit Danmark, hvis ene Redaktør han blev.

I et Aar har Bredsdorff nu fuldt ud ofret sine Kræfter og sin Tid paa dette Blad — men det var en Aftale mellem ham og F.D.s Hovedledelse, at han kun midlertidigt kunde være Redaktør af F.D. — i Løbet af 1946 maatte han vende tilbage til sin gamle Virksomhed, Lærergerningen.

Det er med dyb Beklagelse vi giver Afkald paa Elias Bredsdorff; hans Bortrejse betyder Tab for Frit Danmark. Men samtidig er vi tilfredse med at vide, at en af de vigtigste af vore Kulturposter i Udlandet bliver besat netop med ham — en Mand, hvis Videnskab om det nye Danmark er lige saa dyb og omfattende, som hans Troskab mod Frit Danmarks Aand og Ideer vil være det.

Kate Fleron bliver nu Bladets eneste Redaktør med stud. jur. Cai Clausen som Redaktionssekretær.

FRIT DANMARK

OMKRING 5. MAJ

Af Mogens Fog

Landsretssagfører Lindgaard Petersen, Cand. jur. Jørgen Jacobsen og Direktør Karl V. Jensen har taget den Handske op, jeg kastede ved at rejse Spørgsmaalet om Regeringsdannelsen den 5. Maj. Det var netop mit Haab og mit Ønske, at mine Ord skulde kalde Modargumenterne frem, men det er uberettiget at slutte udfra de 3 Indlæg, som gaar imod mine Synspunkter, at *hele* Frihedsbevægelsen i Dag beklager vort »Kompromis« med Politikerne. Der er i al offentlig Debat større Tilskyndelse til at gøre Indsigelse end til at give Tilslutning, og jeg kender store Kredse, som er enige med mig i, at vi, Frihedsraadet, handlede ret paa Befrielsens Tærskel.

Her staar vi imidlertid ved noget afgørende i Bedømmelsen af Situationen: I alle de tre Indlæg er der en Tendens til at indsnævre Begrebet Frihedsbevægelsen. Vi maa ikke glemme, at den i hele sin Bredde rummede alle Afskygninger af Anskuelse og politisk Indstilling, der kun blev holdt sammen af eet: Viljen til aktiv Modstand. Lindgaard Petersen citerer Busch Jensens Syn paa de »gamle« Politikere, og tager Afstand fra den »skrappe Mundfuld«, — »er det ikke, som man hørte Oluf Pedersen selv.« Men Busch-Jensen var ikke alene selv et fremtrædende Medlem af den aktive Modstands Kolonner, han har ogsaa talrige Meningsfæller bag sig. Lad mig for en Sikkerheds Skyld pointere, at jeg ikke hører til dem hvad angaar det af Lindgaard Petersen citerede.

Frihedsraadet havde den Opgave at repræsentere alle, der stod bag det. Raadet kunde ikke udnævne nogen Fraktion, venstreorienteret saa lidt som højreorienteret, til at være de eneste rigtige Frihedskæmpere. Derfor kunde Raadet heller ikke møde op den 5. Maj med et positivt, fremadpegende politisk Program. Jeg hører til dem, som gerne havde set det, i hvert Fald gerne set, at man havde gjort Forsøget. Men

det maatte nødvendigvis kræves, at alle de Initiativer, som udgjorde Frihedsbevægelsen, havde kunnet slutte op om det. Og det viste sig ikke muligt at gennemføre noget saadant. Som Frode Jakobsen i sin Replik til mig her i Bladet allerede har meddelt, kvalte han Forsøget allerede i Fødslen, hvad jeg personlig beklagede. Men efter hvad jeg senere til min Forbavselse har erfaret, vilde der end ikke kunnet være skabt Enighed om de faa Punkter, Karl V. Jensen nævner, 21 Aars Valgretsaldre etc.

løvrigt tror jeg, at et Fællesprogram af denne Art, selvom det havde været muligt at skabe det, vilde blive saa udvandet paa Grund af de indbyrdes Divergenser i Synsmaader, det skulde dække, at det intet vilde være værd som Samlingsmærke i praktisk Politik.

Vi maatte politisk set begrænse os til de Programpunkter, der vedrører Udrensning, Afstraffelse, Erstatning osv., — de Punkter, som vi faktisk *formelt* fik gennemført.

Paa lignende Vis maa man sætte sig ind i de foreliggende Forudsætninger, naar man vil bedømme, om vi kunde have stillet strengere Betingelser for vort Regeringssamarbejde med Politikerne. Lindgaard Petersen mener, at vi kunde have krævet politiske Repræsentanter, som intet Ansvar havde for Forhandlingspolitikken overfor Tyskland. Naar man oplevede, at vi kun ved en meget stejl Holdning hindrede, at Medlemmer af Scavenius-Ministeriet fik Adgang, vil man vide, at yderligere Krav straks vilde have medført en Sprængning af Forhandlingerne. Maa jeg — med Henvisning til det ovenfor anførte — minde om, at en af »Information«s politiske Journalister endog har bebrejdet os, at vi fastholdt ikke at ville have Scaveniusministre med!

Havde man sat sig imod vort Krav om helt nye Folk fra den anden Side, siger Lindgaard Petersen, skulde vi

have fremtvunget et Valg i Maj. Ved hvilke Midler, tør jeg spørge? Det er Statsministeren der alene tager Initiativet til Valg. Erfaringerne fra England efter første Verdenskrig taler ikke til Fordel for Værdien af et »Khaki-Valg«, — og endelig var det praktisk ugørligt, fordi Valglisten ikke kunde udarbejdes hurtigere end de blev. Det er altid lettere at se Løsningen paa et Problem paa en Afstand, der udsletter Detailler og Forudsætninger.

Lige saa virkelighedsfjern er Karl V. Jensens Forslag om, at vi kunde have forlangt en Erklæring fra Politikerne, hvori de tog Afstand fra deres Samarbejds politik og erkendte de begaaede Fejl. Noget saadant kunde aldrig falde d'Herrer ind, endnu den Dag i Dag vil de hævde, at de handlede ret. Da et Fællesministerium kom paa Tale i Sommeren 1944 husker jeg, at jeg sagde: »Bagefter vil Politikerne staa i den heldigste Position, de vil kunne rose til alle Sider, baade sig selv for det, de gjorde indtil 29. August, og os for vor Indsats senere. Vi, derimod, er nødt til at rose os selv og kritisere dem, og det vil en dansk Befolkning ikke nær saa godt kunne lide«.

Begge Parter har siden faktisk fulgt disse Linjer. Det er nemlig forkert, naar mine Modparter i Debatten hævder, at vi ved vor Samarbejde har givet Besættelsestidens Eftergivelsespolitik det blaa Stempel. Vi har til enhver Tid sagt vor oprigtige Mening, for mit eget Vedkommende behøver jeg blot at henvise til Forordet til »Frit Danmarks Hvidbog« og Talen paa Christiansborg Rideplads den 29. August. Men vi burde — det indrømmer jeg — nok i Forvejen blevet enige med Buhl og hans Kolleger om, at begge Parter efter Befrielsen skulde staa ved og aabent bekende sig til de Standpunkter, de havde haft under Krigen. Her er det, jeg synes, Politikerne er krøbet i Skjul, saaledes som jeg hævdede det i mit første Indlæg.

(forlæstes Side 10)

Omkring 5. Maj (fortsat fra Side 7)

Det afgørende for hele vort Forhold til Besættelsestidens Politikere er imidlertid, at de ved et bestemt Nej til ny Regeringsdannelse efter 29. August havde afbrudt den Kurs, de havde indledt den 9. April. Derved var Grundlaget skabt for et Samarbejde baade under Krigen og efter Befrielsen. Og lad mig i Parentes bemærke, at det meget omtalte Maleri *ikke* skal symbolisere Frihedskampen, men den Samling der fandt Sted omkring 5. Maj — en historisk Kendsgerning, hvad enten man kan lide den eller ej.

Til Slut — og med noget Ubehag — skal jeg vende mig til det Forsøg som baade Karl V. Jensen og Lindgaard Petersen gør paa at kompromittere mine Argumenter ved at sammenligne dem med Besættelsestidens Advarsler imod aktiv Modstand mod Tyskerne. Hvor ofte skal man drage til Felts imod denne Art Formalisme? Det er ikke et Argument i sig selv, men den Realitet, det finder Anvendelse paa, som har Betydning. Som Besættelsen udviklede sig var efter vor Opfattelse forkert at raade til »Ro og Orden«, fordi Opgivelsen af Kampen kom vore Fjender til Gavn. Efter Krigens Afslutning var det til vor egen, vort Lands og vor Befolknings Vel, at det opbyggende Arbejde kunde finde Sted i størst mulig Harmoni. Ikke at vi skulde give Køb paa vore beretigede Krav, men at vi skal søge at fremme dem ad de Veje, Friheden og Folkestyret paa det givne Tidspunkt aabner.

Jørgen Jacobsen har Ret, naar han siger, at jeg ligesom mine Meningsfæller i snævrere Forstand havde haabet, at der kunde banes Vej for en Samling af alle progressive Kræfter i det danske Folk paa Grundlag af Befrielseskampens Erfaringer. Indtil nu er vi blevet skuffede, men jeg tror, det gærer og spirer i det stille, — det er »Frit Danmark«s Hovedopgave at gøde Jordbunden for disse Idéer. Lykkes det, vil de svære Aar trods alt have afsat en frugtbar Muld til vidtrækkende Gavn for vor Fremtid — lykkes det ikke, vil selv mine Modparter i denne Debat næppe kunne hævde, at det er Episoden: »Samlingsregeringen af 5. Maj«, der har gjort Jordbunden sur.

Mogens Fog.

Nye Tider ligger foran os

Prof. Dr. phil. Poul Nørlund skrev i Det frie Ord i Berlingske Tidende en Artikel »Hvorfor haster det saa meget?«, hvori han imødegik den Anders Vigen'ske Kritik af Modstandsbevægelsen.

Vi gengiver Slutningen af Prof. Nørlunds Artikel:

»Nu fik vi under Besættelsestidens Sammenhold, i alt Fald indenfor de Kredse som gjorde noget, en Række meget enkle og stærke, inspirerende Oplevelser. I en saadan Tid forenkles Følelserne og Meningerne, ligesom i Historiens klassiske Perioder. Vi trængte til noget af det. I den nye Verden, som nu skal formes paa Ruinerne af den gamle, gælder det om, at Folkene og frem for alt Ungdommen vil noget. At de er tilgængelige og opladte for, hvad der maatte komme. At de kan møde det fordomsfrit, ubornert, men dog med et personligt Standpunkt. Det er meget vigtigere end at faa defineret, hvad det egentlig er, de vil og skal; for det afhænger af Forhold, som i Øjeblikket slet ikke kan overses, baade hjemme og ude. Der er mange Ting, der haster, haster forrygende netop nu. Men selve vor Orientering over for Tidens almindelige Problemer, med den haster det ikke saa slemt.

Hvorfor var det nu saa vigtigt hurtigst muligt at faa fastslaet, at »Modstandstiden« kun var en Episode, og at der politisk set indadtil ikke er sket noget, som har forrykket Stillingen fra før 1940, da de bedste Mænd, vi havde, regerede os? Vi kan bare fortsætte, mener man. Det er især Ungdomsføreren, Pro-

fessor Hal Koch, som er kommet med Naal og Traad for at sy den store Flænge sammen. Han har spottet disse Talemaader og Floskler om, at vi stod foran nye Tider. Og han udfolder al sin blændende Dialektik for at forhindre den Forenkling af Maalene, som er nødvendig for at skabe et stærkt Sammenhold. Han gyser for, at vi skal blive dogmatiske og ortodokse; men det ender med, at han forvirrer Ungdommen i Stedet for at styrke den. Vi vil gerne sikre og forbedre Demokratiet. Men nu rejser han (i »Politiken« den 7. April) paa sin sokratiske Maade det Spørgsmaal, om det i Virkeligheden er Demokratiet, der skal være Maalet. Teoretisk berettiget — men en Kendsgerning er det dog, at der i Øjeblikket ikke findes nogen anden anstændig Forfatningsform, som vi kan kæmpe for. Jeg tror, at Sokrates overfor en saadan Situation vilde have tiet stille og overladt det til Sofisterne at saa Tvivl.

Vi maa ikke tale om »nye Tider«. Jamen det er nye Tider, der ligger foran os. Det er endnu slet ikke trængt ind i den almindelige Danskers Bevidsthed, hvor forandret Verden udenom os er. Det bliver ikke nemme Tider, og næppe heller bedre Tider. Men det bliver Tider, som stiller helt nye Krav til os baade som Folk og som Mennesker, til vor Retsfølelse, til vor sunde Dømmekraft, til vor Disciplin, til vor Offervilje. Jeg er bange for, at det ikke vil forslaa med at fortsætte, hvor vi slap i 1940. Jeg tror, der bliver god Brug for de Unge, som blev hærdede i Modstandskampen, og derfor skal de ikke lade sig slaa ud af Kurs af den Modgang, de møder.«

Frihedskampen i Aforismer

Jørgen Munch Christensen: »Strejf«, ill. af »Nold«, eget Forlag, Pris Kr. 2,75.

Der skrives for mange Aforismer herhjemme. Eller i hvert Fald, — der udgives for mange af dem. Hverken pensionerede Ministre, aktive Litterater eller afdankede Filosofer kan dy sig, og deres Tankeglimler er i Reglen trist som Gulvsand. Jørgen Munch Christensen har sat sig for at pinde Frihedskampen ud i Aforismer, og hans Tankeskarphed naar i Reglen ikke stort højere end Gennemsnittet af de sidste Aars Aforismehøst. Men alligevel mærker man hist og her den Passion, der har faaet ham til at

tænke, skinne frem paa Bladene paa en saadan Maade, at man fængsles. Navnlige er hans Lilleput-Novelle »Hvad Hr. X sagde 5. Maj 1940-45« saa koncentreret en Analyse af danske Forhold, at den burde trykkes i Plakatformat og hænges op over hele Landet. Jørgen Munch Christensens Grundstemning er bitter. Sommetider tager Bitterheden Overhaand, og da han i Forvejen ikke er nogen blændende Stilist eller Tænkter, bliver Resultatet, at Aforismen ikke bliver et Stjerneskud, men en lille sort Meteorsten, der falder haardt paa ens Tær. Men naar han kan beherske sig og binde sin Ironi opnaar han som i 5. Maj-Novellen det, som han selv af hans Stræben fortjener.

N. Sch.

ET STIKKERBREV

dt. 1911-15

Ghaff-Haard

Til Chefen for det Tyske Politie i ~~Danmark~~.
 Jo Chefen bliver jo med tillid overvåget
 med og for et sandt Parer for mig, men
 der er nok ingen der kan forstå jeg ikke
 har været der for Varene 400 som alle
 jo var da jeg vist var der med en smule
 min Franchise er den at jeg vist har fået
 i jeg tror ikke jeg skal skrive om
 Legen som det kan mest ikke nytte jeg
 vil skrive det for nu for Brævet ikke
 kan og gør det derfor og det vil jeg måske
 havde da jeg som gerne vilde havde at Chefen
 skulle vide jeg ikke er medlem for mit Land
 men jeg ikke har komme til og holde
 det selvfølgelig De har skrevet med
 som forer for Varene
 400 men der er jo mange andre som
 disse 5 Offensiver der med Arbejdet
 og som jeg kendes skam og skærsse

400, men jeg vil først høre om De siger
 jeg skal skrive skam og skærsse til Dem
 da jeg ikke kan for hør og for Ukonktraland
 Breveveksling med Dem, hvis Chefen siger
 jeg kan skrive det brede alt som var
 rentlig og skrive det til mig. Jeg er nemlig
 ikke selv klar over om det kan gå der
 er andre, der læser disse Offensiver
 skærsse for jeg ved jo ikke om de ser
 bare for Besked om at der er gjort
 smuledele for dem og som forsvinde det
 skulde de jo ikke som gerne have noget
 af, men 22 for Friedrich Krebs på
 Dagmarhus tidligere bestyrelse kendes skærsse
 som nogle af dem som skal Chefen som
 var skrevet Bredt hvis Dem var vistlige
 skam er
 men dette skam kendes Chefen kendt godt
 selv og
 Politiseringen

Dette er et Brev fra en af Gestapos kvindelige danske Haandlangere — det eneste, der er strøget, er Navnene. Vi gengiver Dokumentet for at minde de svage i Hukommelsen om den ædle Aand og Tankegang, der besjælede denne Række Skabninger.

Her 5 kendes andre af disse skam og skærsse
 som skal der bliver nævnt mit skam
 for ellers er det ikke sikkert De kendes
 i Hansen eller forer for
 i dem jeg skulde havde haft hør og give
 smuledele for de havde ladet mig
 for hør og smuledele disse Offensiver
 da de mente jeg ikke havde som medlem
 ved og for for i nogle andre som
 havde Hansen og havde og da det
 synes var mig der havde dem til at
 Begynde med men jeg har flere Offensiver
 end nu som ingen kendes inde i Byen
 som anden end jeg selv, som skrive derfor til
 mig om jeg skal skrive det til Varene
 400 eller til Chefen for det Tyske Politie
 der for som går jeg det lige som medlem jeg
 er som skrive et Brev igen, men hvis
 Chefen om svarer mig omgærdede for

dette Brev er det ikke sikkert jeg kan
 svare med det samme da jeg ikke ved
 hvor til jeg skal skrive Brev, men det
 skal nok komme ligesom bestemt jeg
 kan for hør hør og skrive et Brev
 igen. Nu kendes jeg ikke flere Offensiver
 denne Gang.
 eller i Hånd om omvendt og hør for dem
 er jeg deris altid

Det eneste jeg ser frem til er den Dag
 hvor man Dem er faldet mig Hånd
 Udskæft og jeg igen hør for hør og
 Arbejde for dem og Dares Parti

Landbrugets aktuelle Situation

Et Par Bemærkninger til Redaktør Johansen, Landbrugsraadet

I Deres Artikel i »Frit Danmark« af 29. Marts d. A. er De meget imponeret af de allierede Landes Statstilskud til Billiggørelse af Levnedsmidler og kalder Beløbet for disse Subsidier for astronomiske Tal. England betalte saaledes i 1944, 4 Milliarder Kr. til dette Formaal, eller 85 Kr. pr. Hoved, mere kan det ikke blive. Det vilde for Danmarks Vedkommende have været 340 Mill. Kr., om vi havde fulgt denne Fremgangsmaade. — I Stedet for valgte Danmark ved Kornloven af 1940 at sætte Kornprisen og dermed alle Levnedsmiddelpriiser betydeligt op. Afleveringskornet — fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{3}$ af hele Avlen — fik et Pristillæg paa 60—70 pCt., og Smør- og Flæskepriserne blev sat saa højt, at de betalte Foderkornet med 45—50 Kr. pr. Td., f. T. 40—45 Kr. — Frihandelskornet er handlet helt op til 60—70 Kr. f. T. 45—50 Kr.

Hvor mange Millioner om Aaret tror De, at der paa denne Maade er betalt til Landbruget, og da i Særdeleshed til det større Landbrug, af Danmarks Befolkning? Der forslaar de 340 Mill. som en Skræder i Helvede.

Det har hidtil ikke været mig muligt at faa en plausibel Begrundelse paa denne voldsomme Opskrining af Kornprisen, der gav Stødet til Dyrtid, Lønkamp og et oppustet Prisniveau i Danmark siden 1940 langt højere end de fleste andre Landes. Men maaske kan De give en fornuftig Forklaring. — Tyskerne forlangte det ikke. Og Kornproduktionen blev ikke større af den Grund. Der er altid avlet saa nogenlunde lige meget Korn i Danmark, enten det har kostet 10 eller 30 Kr. pr. Td. — Kornavlen har i mange Aar været temmelig konstant og kan efter hele vor Driftsindretning ikke være anderledes.

Naar Danmark kun har en stor Aftager, England, af sit Smør, sit Bacon og sine Æg, maa vi tage den Pris, der bydes, eller stoppe Leverancen, hvis den giver Tab. Kan England saa ikke undvære vore Varer, kommer den højere Pris af sig selv, men ellers ikke. England er og bliver vor gode, naturlige Aftager af Landbrugsprodukter, en Aftager, vi maa gøre alt for at beholde, selv om Leverancen en Tid giver »Tab« i Forhold til vor oppustede Kornpris.

Det er sandsynligt, at der nu efter 7 fede Aar kommer 7 magre. Men det danske Landbrug har før været ude i Modvind af en ganske anden Styrke end nu, men dog klaret den.

I 80erne og 90erne, da Kornpriserne faldt stærkt, da England lukkede for vort Kvæg og Tyskland for vore Svin, saa vi maatte lægge Produktionen helt om, da tog det over 10 Aar, inden der atter var Gang i Sagerne. I 1899 kostede en fuldvægtig Slagterigris ca. 35 Kr. imod ca. 200 Kr. i Dag. I Begyndelsen af Trediveerne var vi ude for noget lignende nogle faa Aar.

Under Tyskertiden er Landbruget blevet forvænt med faste, høje Priser paa deres Produkter, derfor mener De, at Landbruget nu maa tilrettelægge sin Produktion i *Blinde*, naar der ikke *garanteres* faste Priser Aar frem i Tiden.

Hvilket andet Erhverv har en saadan Garanti? Heller ikke Landbruget har nogensinde tidligere behovet en saadan Garanti.

At Kronekursen ligger fast er Hovedsagen. At skære den ned til 22,40 for Sterling vil være en yderligere Gave til Landbruget paa den øvrige Befolknings Bekostning, da Priserne paa vore Importvarer saa vil stige.

Hvorfør de stadig meget høje Priser paa Landejendomme, naar Landbruget er urentabelt?

Det kunde være interessant at se en Specifikation af Udgifterne paa det omtalte Regnskab fra 1944—45 for en Gaard paa 45 Tdr. Land med 30,000 Kr. Bruttoindtægt. At en saadan Bedrift ikke skulde kunne taale en Indtægtsreduktion paa 5,400 Kr., er ikke saa indlysende.

At raabe op og true med Produktionsstrejke, som enkelte af Landbrugets førende Mænd nylig har gjort, er yderst ilde anbragt for Tiden og kan kun skade os i Udlandets Omdømme.

Sukkerroedyrkerne vil nu ogsaa strejke eller have Tilskud. Det er ogsaa behageligere at dyrke Hvede til 28 Kr. Tønden, end have Vrøvl med Roemarkerne. Var der saa ikke den Udvej at sætte Brødkornsprisen ned til f. Eks. 20 Kr., saa slog man 2 Fluor med et Smæk. Mere Sukker, ogsaa til Eksport, og billigere Levnedsmidler, uden at Godsejere og Storbønder af den Grund blev ruineret.

Husmændene og Smaabrugerne staar sig bedre ved at producere Smør, Flæsk og Æg til 17 Kr. Td., end betale 27 Kr. til det store Landbrug for Afleveringskornet, og samtidig vilde en saadan Reduktion af den oppustede Kornpris atter gøre de engelske Priser paa vore Landbrugsprodukter særdeles lønnende.

Ove Guldborg,
Grosserer i Landbrugsprodukter.

DE NYE BØGER

Gjallerhornet.

Højskolelærer Bo Bojesen Rud: »Imod Akkordens Aand. Seks Taler fra Besættelsestiden«. (Nyt Nordisk Forlag). Kr. 4.50.

Mon den ikke bliver en af de Ting, som Højskolen i den kommende Tid maa klynge sig til. Hvordan man nu fortolker det, og Fortolkning er man ikke Sinker til i den Skole, saa tydede Prøvelsens Tid paa, at Højskolen var lidt for fed ved Hjertet. Af Aandighed. Og ganske vist ser det ud til, at Aandigheden igen er ovenpaa, men hvor man har med Nutidsungdom at gøre, kan den ikke i Længden holde sig paa Højsædet. Bojesen Ruds Skrift bliver en af de Ting, man maa klynge sig til. Og det er mere end et Halmstraa. Her er aabenhjertige, modige Taler, hver holdt 20—30 Gange rundt om i Landet, den første i 42. Den næste er fra 9. April 43, holdt netop paa Askov, hvor den maa have rystet, stærk som den er, brændende af Oprør og Vækkelsesvilje, fuld af Angst for, at Folk skal lade det blive ved Eftergivenhed og Slaphed. Over hundrede Gange har denne modige Højskolemand staaet i Forsamlinger og i utvetydige Ord, efterfølgende Kaj Munk, udæsket Tyskerne, Medløberne og vore egne søvnige Asaguder. Hatten af! Og hvad han har paa Hjerte, er tankerigt, frodigt nok, saa her er en af Førstemændene i Højskolens Fornyelse. M. A. H.

Barrabas.

Hulda Lütken: »Saa er jeg fri«. (Gyldendal). Kr. 7.75.

Hulda Lütkens forrige Prosaværk, »Mennesker paa Lørfødder«, var en af de Bøger, man gerne gaar med i Lommen i Aar og Dag og saa stiller hos de udvalgte paa Hylden, plettet og med Tobaksmuld mellem Bladene. En synsk og enestaaende Bog, skønt udisciplineret i sin Genialitet.

Den maa man styrke sig ved, naar man læser den nye Bog, som er ringere, men dog interessant, ogsaa maskulint grum i Humoren, men ikke vældende med forunderlige Parabler, Lignelser, Eventyr som den første. Man træffer en sær Knude af en Digter, i hvis erotiske Roderi en Mariamte lyser. Plaget af Kristuskomplekser faar han endelig ogsaa sin Vilje med Husassistenten, der saa flygter. Og han, der vilde hende ondt, fordi han holdt af hende, river galgenlad hendes efterladte Forklæde itu, skyder sin elskede Hund, knuser Kristusbilledet i Stuen og kan endelig raabe som en anden Barrabas: Saa er jeg fri! Kristus prisgives, Barrabas løses, og Mennesket er frit.

I sin Funderen over denne sære Historie faar man den Tanke, rigtig eller gal, at den udtrykker en besk Sandhed om Digterens Eksistens, Kaldets hemmelige Raahed og Ondskab. Som en Barrabas maa Digteren hensynsløst frigøre sig for det lidende Menneske, Kristus, saa ikke hans Medliden lammer Evnen til Lidelsens Beskrivelse.

M. A. H.
(Fortsættes Side 14.)

mennesket og BUREAUKRATIET

Frit Danmarks Kronik: KUNST

Edvard Munch.

»Der skal ikke længere males Interiører og Folk, som læser og Kvinder, som strikker. Det skal være levende Mennesker, som puster og føler og lider og elsker. Jeg skal male en Række slige Billeder. Folk skal forstaa det hellige ved det, og de skal tage Hatten af som i en Kirke.«

Disse stolte Ord skrev den 25aarige Edvard Munch i sin Dagbog under et Ophold i Saint-Cloud i 1889. Munch kom til at male en Række slige Billeder. Inden Aarhundredet var gaaet til Ende, havde han frembragt saadanne Værker som Syg Pige, Kys, Angst, Vampyr, Skrig, Madonna eller elskende Kvinde, Døden i Sygeværrelset og Livets Dans. Disse Billeder var blevet til uafhængigt af hinanden, og de er af forskellig Størrelse. Men efterhaanden opstod den Tanke hos Munch, at Hovedparten af hans Værker skulde danne en Frise, bundet sammen af deres Indhold, og at denne Billedrække — Livsfrisen kaldet — skulde faa Plads i en særlig Sal eller i et Hus, der kunde danne en værdig arkitektonisk Ramme om den.

I mange Aar saa det ud til, at Munchs Ønske aldrig skulde gaa i Opfyldelse. Det tog lange Tider, før man turde tro paa hans Geni i Norge. Man fandt de Billeder umoralske, der blot rummede de evigt menneskelige Problemer, Konnenes Kamp og Menneskets Forhold til Døden. Først i 1909, da Munchs mest trofaste Forkæmper i Norge Jens Thiis blev Direktør for Nasjonalgalleriet i Oslo, slap en Række af hans Hovedværker inden for Galleriets Mure, men det varede Aar endnu, før Nordmændene lærte at værdsætte Munch.

I 1944 døde Edvard Munch i sit 81. Aar og efterlod Oslo By alle sine Malerier og grafiske Blade. Og nu bliver det endelig Alvor med at samle alle Munchs Værker i et Hus paa norsk Grund — et Munch-Museum. Der vil da »Symfonien om Livet«, som Jens Thiis har kaldt Frisen, vidne for kommende Slægter om en af Nordens største Kunstnere — om Manden, der gjorde et gigantisk Digt om Livet og Kærligheden og Døden og omsatte det i Farver og Linier af forunderligt gribende Skønhed.

De onde Tider, Nordmændene har gennemlevet, har aabnet deres Øjne for Storbheden og Menneskeligheden i Munchs Kunst. De har lært at »forstaa det hellige ved det«.

Paa den Udstilling af et Udvalg af Munchs efterladte Arbejder, der i Øjeblikket er at se i Raadhushallen, føles det stærkt, at Spændingen i Munchs Kunst beror paa Brydningen mellem Digteren og Maleren i ham. Allerede i de tidligste Billeder af Munch viser han som en stor malerisk Begavelse, men i Værkerne fra de stormfulde Ungdomsaar var det Digteren, der havde Overtaget. Senere blev det i stadig højere Grad Maleren, men altid ligger bag den maleriske Udtryksform den fabulerende Aand. Helt sammensmeltede de to Sider af hans Kunstnerpersonlighed i det inspireret malte Selvportræt i hel Figur af den gamle Mester mellem Klokken og Sengen, resigneret ventende paa, at hans Time skal oprinde, men endnu paa Dødens Tærskel i Stand til at gøre et Mesterværk.

Edvard Munchs grafiske Værk maa ses i nøje Sammenhæng med hans Arbejde paa Livsfrisen. Her taler Digteren og Grubleren i en fortættet kunstnerisk Form. Pola Gauguin har sikkert Ret, naar han i sin lige udkomne Bog om Edvard Munchs Litografier siger, at Munch med Grafiken aflastede sit Maleri for Motiver, som byggede paa pludselige Følelsesudbrud og øjeblikkelige Oplevelser. Han kunde paa denne Maade prøve nye Emner for Livsfrisen, og han kunde fastholde Kompositioner fra Billeder, han allerede havde malet. I de grafiske Blade fik mange Motiver deres endelige Form og dermed Evighedspræget.

Det var i 1894, Munch første Gang forsøgte sig i Grafiken. Han begyndte med Raderingen og gjorde en Række aandede Blade i denne Teknik. Næste Aar tog han fat paa Litografien, men først efter at han i 1896 hos den dygtige Kunsttrykker Clot i Paris havde lært Tekniken til Bunds, kom der Fart i Arbejdet paa Stenen, der bød langt rigere Muligheder for malerisk Udformning end Kobberstikker- og Raderetekniken. Den flotte Behandling med Pensel og Tusch og flere Farver tillod en bred, rytmisk Fortolkning af de dramatiske Motiver fra Livsfrisen. Snart tog han ogsaa Træsnittet op og virkede fuldstændig fornyende paa dette Omraade.

Det (S. 8-9) afbildede Litografi »Frigørelse« II er trykt hos Clot i Paris 1896. Det behandler et Problem, der er stadigt tilbagevendende i Munchs Kunst — Manden, der drages mod Kvinden, men som bestandig med Smerte maa kæmpe sig fri af sin Lidenskab for uafhængigt at kunne udfolde sig og skabe. Den bugtede

Strandlinie, der snor sig gennem dette Blad som gennem andre Billeder af Livsfrisen, er som de rytmiske Strømninger, der forbinder og skiller Mand og Kvinde.

Vi har i Munchs Kredsen om dette Emne et godt Eksempel paa, hvordan han arbejdede paa at naa frem til det enkleste og mest overbevisende kunstneriske Udtryk for sin Tanke. I et andet Litografi »Frigørelse« I havde han kort før behandlet samme Motiv med Henblik paa et Maleri. Men dér var de to Personer fremstillet i hel Figur og med mere Landskab omkring sig. Det er kun trykt i sort og hvidt og i ganske faa Eksemplarer. I den ny Udgave, hvor man kun ser de to Mennesker i Brystbillede, er Kompositionen strammet, og Udtrykket langt mere intenst. De lyse og mørke Partier er fint afvejet mod hinanden. Munch har selv følt, at i dette Litografi havde Motivet faaet sin endelige Form. Han har trykt det flere Gange og i forskellige Farver. Et Eksempel hænger paa Udstillingen i Raadhushallen.

Else Kai Sass.

DE NYE BØGER (fortsat fra Side 12)

Farson: Paa Fisketur.

Negley Farson: Paa Fisketur i fire Verdensdele. Nyt Nordisk Forlag. Kr. 9,75.

Negley Farson er mere end en dygtig Journalist. Han er et hyggeligt Mandfolk og en god Skribent, hvis Pen flyver let over Papiret, selv naar han ikke har Sensationer at berette. Desuden er han en udmærket Lystfisker. En rigtig Lystfisker er en Mand, der kan gaa ud og fiske uden Madding paa Krogen, ja, uden Krog paa Linen. Fordi det nemlig er saa rart at se Flodet vippe paa Vandet, og hvis der ikke er Krog paa Linen, kan man heller ikke blive forstyrret af Bid. Negley Farson har nydt sine Fisketure selv uden Rekordfangster, og Læseren nyder dem med ham. Men han forstaar skam ogsaa at fange de helt store Bjæsser. Lystfiskerne vil faa Fornøjelse og Udbytte af Bogen. Jeg ved ikke, hvordan de andre vil have det, men dem regner vi i Forvejen ikke for noget.

John Scott: »Sejr er ikke nok« foreligger nu paa Dansk.

I Anledning af Professor Fridericias Anmeldelse af John Scott: »Europe in revolution« tillader vi os at meddele, at Bogen nu foreligger paa Dansk under Titlen: »Sejr er ikke nok«.

Forlaget Fremad A/S

UDENRIGS-KRONIK

Tyskland et Aar efter.

Et Aar efter det tyske Sammenbrud er Hitlers Efterladenskaber fortsat et enormt Problem for det øvrige Europa. Det er ikke længere en Trusel ved sin Magt; men gennem sin Afmægtighed bliver det i voksende Grad en Byrde for andre Folk, en vældig Bremse paa Europas økonomiske Genrejsning og derfor paa lidt længere Sigt en Fare for Fredens Stabilisering.

De Ordninger, som Tysklands fire Formyndere hidtil har kunnet blive enige om, forekommer hverken holdbare eller tilfredsstillende. Potsdam-Politiken, Afindustrialiseringen, Erstatningsaftalerne etc. medfører naturligvis en uhyre Svækkelse af Tyskland, og tænker man sig den i disse Ordninger fastlagte Linie videreført, behøver man ikke spekulere længere over en ny tysk Fare. Denne Politik vil nemlig gøre det tyske Omraade til en Slags SlumkvarTERS-Jungle midt i Europa, hvor fremmed Politi til Stadighed maa opretholde Gadeordenen. Over en saadan Udvikling vilde de tidligere af Nazisterne okkuperede Lande — ligesom TøK — græde med tørre Taarer, hvis det ikke var saadan, at et i den Grad økonomisk og politisk opløst Tyskland ikke vil kunne undgaa at bringe dem selv uhyre Vanskeligheder.

Det tyske Problem bestaar nemlig i sin korteste Formel i at sikre sig mod den tyske Militærmagts Genopstaaen, samtidig med at man ikke bringer Landet i en Tilstand, der politisk holder Nazismen levende og økonomisk drager andre Lande med sig i Miseren. Det skulde ikke være umuligt at finde en Løsning paa Spørgsmaalet, men desværre ser det tyske Problem ikke ens ud for de fire afgørende Stormagter.

For Rusland synes Spørgsmaalet at være enklest. De-Nazificeringen, Afindustrialiseringen og Genskabelsen af det politiske Liv har ikke her været hæmmet af Tvivl og Svingninger. Ernæringsituationen har i den russiske Zone været bedre end i de tre andre, da de vigtigste tyske Landbrugszoner, som tidligere sendte Forsyninger til det øvrige Land, findes her. Samtidig har det for Rusland mindre Betydning end for England og andre vesteuropæi-

ske Lande om det økonomiske Liv i Vesttyskland holdes nede.

Den amerikanske Holdning ligner Ruslands deri, at det heller ikke for De Forenede Stater er saa magtpaaliggende, om tysk Økonomi genrejses. Den svingende Kurs, som præger Amerikanernes tyske Politik, har ligefrem kunnet give amerikanske Industriinteresser Mulighed for at se private Interesser tjent ved Forbudet mod den eller den tyske Industri, og hvad Virkningerne for det øvrige Europa angaar, saa kan de for en mere kortsynet amerikansk Betragtning synes mindre vigtige, ja det kan se ud som en Fordel, at det gaar saa skidt som muligt.

Set fra et dansk Synspunkt er det givet, at vor nuværende Sammenhæng med vesteuropæisk Økonomi maa føre os til en vesteuropæisk Opfattelse af Problemet. Vi maa altsaa prøve at se paa de russiske og amerikanske Bestræbelser ud fra disse Landes Interesser og være klare over, at det er i de engelske og franske Synspunkter, at vi i dette Spørgsmaal har størst Udsigt til at finde vor egen Tankegang afspejlet.

For Frankrig er Tyskland først og fremmest et Sikkerhedsproblem. Saaledes staar det ialtfald for de franske Statsmænd nu, og derfor har de ogsaa rejst Kravet om Ruhromraadets Adskillelse fra det øvrige Tyskland.

England, hvis Besættelseszone dækker de vigtigste tyske Industriomraader, er overbevist om, at det — ikke af Hensyn til Tyskland — men af Hensyn til det øvrige Europa er nødvendigt at faa Tyskland økonomisk paa Fode, og at dette er Forudsætningen for et demokratisk Tyskland.

Frygten for at disse Bestræbelser i Virkeligheden vil bane Vejen for en tysk magtpolitisk Genrejsning — saaledes som det skete efter forrige Krig — er Hovedaarsagen til, at Opinionen i de mindre, tidligere okkuperede vesteuropæiske Lande er splittet mellem det »engelske« og det »franske« Synspunkt.

Sympatierne for henholdsvis »Vest« og »Øst« spiller i højeste Grad ind i Debatten, men man bør gøre sig klart, hvad der i denne Sag er Led i en storpolitisk Magtkamp, og hvad der hører med til Bestræbelserne for en heldig Løsning af det tyske Problem.

17.—4.—46. Erik Seidentaden.

Om Kulbefragteres Forudseenhed.

I »Berlingske Tidende« af 14. April »Aar vi Atom-Skibe« forekommer følgende:

«... Man kan naturligvis ogsaa vente, at Atom-Energien vil kunne bruges til Fremdrift af Skibe. Men foreløbig er det Fremtidsmusik, og man maa næsten haabe, at Udviklingen vil skride saa langsomt frem, at vore mange dygtige Kulbefragtere og andre faar Tid til at indstille sig paa andre Omsætningsmuligheder.»

Man mindes den 9. April 1940, da en af vore »dygtige Kulbefragtere« havde været uhyggelig forudseende til at »indstille sig paa andre Omsætningsmuligheder«.

Jydske Tidende og Modstandskampen.

»Det er ikke vor Opgave at tage Redaktør Vigen i Forsvar. Det er han tydeligt nok selv Mand for, selv om han er over 65, og selv om han ikke har udsendt illegale Blade under Besættelsen, været i Sverige eller har omgaaedes Skydere med Fare for at gøre andre eller sig selv Fortræd...«

Udklippet er fra »Jydske Tidende« for den 11. April. Den smukke Forstaaelse af Modstandskampen, »Jydske Tidende« lægger for Dagen, skal man ikke tage sig alt for nær. Bladet er Specialist i at skrive dybtfølte Mindeord over henrettede Patrioter, selv om disse under Tiden ogsaa har »omgaaedes Skydere med Fare for at gøre andre eller sig selv Fortræd«.

Der er de igen!

I Anledning af, at »Berlingske Tidende« i en 9. April-Artikel havde karakteriseret Folkets Partisanerkrig som et Udtryk for Vilje til Kamp for sin nationale Selvstændighed fremfor »Ufrihedens Ro og materielle Velvære«, og talt om »et Vendepunkt til en anden Opfattelse af vort Lands militære Opgaver end hin 9. April 1940, skriver »Hobro Venstreblad« den 13. April med Udgangspunkt i en Tale af Fru Stella Kornerup:

I dette tager »Berl. Tid.« afgørende fejl. *Flagen gik i Dag til Tops over et Land, der er mindre hærgnet af Krigen end alle de andre, der var inddraget i den. Takket være det radikale Venstres Indsats erkendte det danske Folk, at et lille Land som vort ikke kan bekæmpe en Stormagt, som det tog England, Amerika og Rusland 6 Aar at nedkæmpe.*

Valgdagens Psykologi.

At tale sidst til en Vælgerflok, se det er Fidusen, pudsigt nok, selv om Stemningen daler. For ganske uanset Tid og Sted er der nok, der altid er enige med den sidste ærede Taler.

Fra

Stats-
ministeren

til
Svajeren

alle læser de

FRIT DANMARK

Har DE husket at forny DERES Abonnement?